

Święta Bożego Narodzenia

Boże Narodzenie, Narodzenie Pańskie

W tradycji chrześcijańskiej – święto upamiętniające narodziny Jezusa Chrystusa. Jest to stała uroczystość liturgiczna przypadająca na 25 grudnia. Boże Narodzenie poprzedzone jest okresem trzytygodniowego oczekiwania, zwanego adwentem.

Pasterka

W nocy, najczęściej o północy, w kościołach rzymskokatolickich rozpoczyna się uroczysta msza zwana Pasterką. Następny dzień jest nazywany *Bożym Narodzeniem*, a 26 grudnia to w Polsce drugi dzień świąt obchodzony na pamiątkę św. Szczepana, pierwszego męczennika za wiarę chrześcijańską. Kolorem liturgicznym w okresie Bożego Narodzenia jest kolor biały. W krajach o tradycji katolickiej, prawosławnej i protestanckiej pierwszy dzień Bożego Narodzenia jest dniem wolnym od pracy. W większości krajów wolny od pracy jest również drugi dzień Bożego Narodzenia.

Atrybuty Bożego Narodzenia

Większość symboli Bożego Narodzenia ma swoje źródło w wierzeniach pogańskich. Choinka od wieków była podczas przeróżnych świąt obwieszana świecidełkami. Ostrokrzew służył Celtom do obłaskawiania chochlików, a jemięta do praktyk okultystycznych. Również wyznawcy Mity i osoby obchodzące rzymskie Saturnalia obdarowywały się prezentami. W Polsce w większości rodzin jest obchodzone jako święto gromadzące wielu krewnych. Typowymi atrybutami są:

- opłatek
- kolędy
- choinka, a często i szopka bożonarodzeniowa
- prezenty
- postać obdarowująca dzieci i dorosłych prezentami: zazwyczaj rolę tę pełni fikcyjny Święty Mikołaj, ale w zależności od regionu może być to: Dzieciątko, Aniołek lub Gwiazdor. Wśród Polaków na Kresach Wschodnich może być to także Dziadek Mróz.
- (pierwsza) gwiazdka
- karp
- makówki
- barszcz z uszkami.
- pierogi z grzybami
- piernik
- kutia
- kompot z suszonych owoców (śliwki, jabłka, gruszki).

Wyk. Natalia W. i Paulina F.

Święty Mikołaj

Święty Mikołaj – postać starszego mężczyzny z brodą ubranego w czerwony strój, który wedle różnych legend i bajek w okresie świąt Bożego Narodzenia rozwozi dzieciom prezenty saniami ciągniętymi przez zaprzęg reniferów. Według różnych wersji zamieszkuje wraz z grupą elfów Laponię lub biegun północny.

Dzięki sprawnej promocji praktycznie zastąpił on w powszechnej świadomości tradycyjny wizerunek świętego Mikołaja biskupa.

Obecnie powszechna forma tej postaci wywodzi się z kultury brytyjskiej i amerykańskiej, gdzie jest jedną z atrakcji bożonarodzeniowych. W większej części Europy, w tym w Polsce, dzień Świętego Mikołaja obchodzony jest tradycyjnie 6 grudnia jako wspomnienie świętego Mikołaja, biskupa Miry. Rankiem tego dnia dzieci, które przez cały mijający rok były grzeczne, znajdują prezenty, ukryte pod poduszką, w buciku lub w innym specjalnie przygotowanym w tym celu miejscu.

Na skutek przenikania do europejskiej tradycji elementów kultury anglosaskiej także w Europie święty Mikołaj utożsamiany jest coraz częściej z Bożym Narodzeniem i świątecznymi prezentami.

Historia postaci

Święty Mikołaj, biskup Miry, ze względu na przypisywane mu legendą uczynki (m.in. cały majątek rozdał biednym), został pierwowzorem postaci rozdającej prezenty dzieciom. Przedstawiany jako starzec z okazałą brodą, często w infule i pastorałem, z workiem prezentów i pękiem różg w ręce. 6 grudnia (w rocznicę śmierci świętego) grzecznym dzieciom przynosi prezenty (zwykle słodczyce), a niegrzecznym (na ostrzeżenie) różgę.

Zabawy zimowe

Spada śnieg i... jak za dotknięciem czarodziejskiej różdżki ulatuje gdzieś nuda codziennych spacerów. Nie bójcie się zimna: odpowiednio ubrany mały człowiek, któremu nikt nie zabrania biegać po dworze, nieprędko zamarznie. Jeśli dziecko chodzi już do przedszkola, domagaj się, by nawet przy mroźnej pogodzie (jeśli tylko nie ma silnego wiatru) dzieci wychodziły na dwór. Z przedszkolakiem możesz też bez obaw wyjechać na zimowy urlop.

Śmigać na sankach, robić orła na śniegu, toczyć bitwy na śnieżki - czyż nie jest to esencja beztroskiego dzieciństwa?

Najprostsze zabawy na śniegu nie wymagają żadnego sprzętu sportowego - potrzebne będzie tylko odpowiednie ubranie, a w szczególności ciepłe, nieprzemakalne buty i niezawodne rękawiczki. Ustal z dzieckiem podstawowe zasady: nie celujemy śnieżkami w głowę, nie wsypujemy śniegu za kołnierz, nie zdejmujemy rękawiczek. A oto kilka pomysłów na urozmaicenie spaceru.

* Rzeźby ze śniegu - można ulepić nie tylko bałwana, ale też słonia, żubra, żyrafę...

* Śniegowe budowle - usypanie piramidy czy wałów obronnych to nietrudne zadanie, ale przy igloo lub zamku potrzebna będzie pomoc taty.

* Śnieżynki z bliska - zabierzcie na spacer lupę, żeby poobserwować śniegowe płatki. Czy naprawdę każdy jest inny?

* Rzut do celu - oczywiście śnieżkami.

* Co to za kształt? - wydeptajcie swój wzorek albo odcisnąć w śniegu jakiś przedmiot. Czy druga osoba zdoła zgadnąć, co to jest?

* Tropiciele - czy to pazurki wróbla, czy odcisk kocięj łapy? Pobawcie się w rozpoznawanie śladów zwierząt.

* Własna ślizgawka - tata musi wylać wodę, ale jeździć (na butach) będą wszyscy.

Zima

Zima – jedna z czterech pór roku w przyrodzie, w strefie klimatu umiarkowanego. Charakteryzuje się najniższymi temperaturami powietrza w skali roku, umiarkowaną ilością opadu atmosferycznego, zazwyczaj zestaloną formą opadu i osadu atmosferycznego, a większość świata roślin i zwierząt przechodzi okres uśpienia. Zima astronomiczna rozpoczyna się w momencie przesilenia zimowego i trwa do momentu równonocy wiosennej, co w przybliżeniu oznacza na półkuli północnej okres pomiędzy 22 grudnia a 21 marca (czasami daty te wypadają dzień wcześniej lub dzień później, a w roku przestępnym mogą być dodatkowo cofnięte o jeden dzień). Podczas zimy astronomicznej dzienna pora dnia jest krótsza od pory nocnej, jednak z każdą kolejną dobą dnia przybywa, a nocy ubywa. Za zimę klimatyczną przyjmuje się okres roku, w którym średnia dobowa temperatura powietrza spada poniżej 0 °C. Zasadniczo zimę poprzedza jesień, jednak pomiędzy tymi okresami znajduje się klimatyczny etap przejściowy - przedzime. Podobnie zimę od wiosny oddziela przedwiosnie. Dla półkuli południowej wszystkie opisane daty i zjawiska są przesunięte o pół roku. Za miesiące zimowe na półkuli północnej uznaje się grudzień, styczeń i luty, a na południowej czerwiec, lipiec i sierpień.

Zwierzęta

Zwierzęta bezkręgowce i kręgowce zmiennocieplne pozostają w ukryciu przez całą zimę. Tylko ptaki i niektóre ssaki są aktywne niezależnie od temperatury otoczenia. Ryby przeżywają zimę w wodzie pod lodem pod warunkiem, że przez przeręble odbywać się będzie jej przewietrzanie.

Rośliny

Większość roślin zimuje w formie nasion lub podziemnych kłączy, cebul i bulw. Na powierzchni pozostają tylko bezlistne krzewy i drzewa liściaste oraz zimozielone krzewy i drzewa iglaste. Śnieg pokrywający drzewa chroni je przed przemarzaniem, a szadź jest zjawiskiem występującym tylko w zimie, gdy jest mgła i mróz.

